

Pandemi Döneminde Kadın Emeği Üretim İlişkileri ve Mekanlar

Fatma Rana ARIBAŞ - *Elektronik ve Haberleşme Mühendisi*

ranaaribas@yahoo.com

Değişmeyen tek şey değişim şiarının ne kadar haklı olduğu günümüzün mevcut gerçekliği içinde bir kere daha ortaya çıkarken son iki yılda pandemiye istinaden yaşanan gelişmeler kadın emeği ve üretim ilişkileri üzerinde de tam anlamı ile yeniden hatta sil baştan durumlara yol açmış durumdadır.

Toplumun her kademesinde gerek mavi yakalı olarak bedensel gücü ile çalışan kadın emekçiler için gerek beyin emeği ile çalışan toplumda beyaz yakalılar için yeni kavramların ortaya çıkmasına sebebiyet verir iken süreçten en fazla etkilenenler kadınlar olmuştur.

Adım adım giderek kadınlar özellikle mühendis statüsünde çalışan kadınlar evlerinden çalışmaya başlamış bu da iş yoğunluklarını fazlası ile artırmış durumdadır. Kadınlar evlerinden hem her ne kadar home office gibi görünse de kendi işlerini yapmak durumunda kalmış, hem de evlerinde eş zamanlı olarak çocukları ile eşleri ile ilgilenme durumuna itmiştir ki bu da bir süre sonra kadınların motivasyonunu çok ciddi anlamda etkilemiş ve verimliliğini düşürmüş durumdadır. Bu noktada bir kere daha anımsamak gerekir ki kadınlar mükemmel ve kusursuz olmak durumunda değildir.

Tamamen emek eksenli olarak çalışan kadınlar için de uzun süre verilen izinler onların da mevcut düzenlerini bozmuş, özellikle ekonomik gücü ve eğitim bilinç düzeyi düşük ailelerde ciddi aile sorunlarına yol açmış ve yapılan araştırmaların da ortaya koyduğu üzere aile içi şiddetin her anlamda artmasına yol açmıştır.

Bu süreçte ortaya çıkan bir diğer durum ise kadınlar için yeni iş olanaklarının krizin fırsata dönüştürülmesi olarak ortaya çıkması durumudur. Yani kimi kadınlar kendi içinde dayanışma sergileyerek bölgelerinde küçük üretim kooperatifleri kurarak maske üretimi, sabun üretimi gibi dönemsel gereksinim duyulan objelerin üretimine yönelmiştir. Bunun için ise elle-

rinde olan mevcut birikimleri kullanmak durumunda kalmıştır. Sürecin normalleşmeye başlaması ile beraber bu tarz iş alanlarına girenler için yeni alanlar bulunamaz ise ciddi bir handicap söz konusudur. Yeni iş alanlarının bulunabilmesi ise ciddi anlamda yeni yatırımlar demektir ki bu da beraberinde belli bir handicap getirmektedir.

Üretim aşamasında sadece pandemiye bağlı olarak değil, teknolojinin getirdiği kısmi dayatmalara da istinaden insanlar evlerinde kaldıkları dönemi en aktif biçimde ama bireysel olarak değerlendirme adına kendi hobilerinden para kazanma yoluna gitmeye başlamış ve bunun için de Instagram, shopier siteleri üzerinden satış yapmaya başlamışlardır. Bu da üretim ilişkilerinin gerek kooperatifler bazında ele alındığında, gerek bireysel olarak yapıldığında değişmesine neden olmaktadır.

İşin özünde eğer süreç doğru yönetilir ise kadınların attığı bu cesur ve radikal adımlar patron egemen, emek sömürsünden çıkarak, kadınların kendilerinden ve hem cinslerinden güç olarak özgürleşmesi yolunda çok ciddi anlamda bir devinim yaratacaktır. Bunun için de süreç çok iyi analiz edilmeli ve bu noktada sivil toplum kuruluşları çok ciddi bir rol olarak kadınların yolunu açma yolunda gerekir ise Avrupa Birliğinden alınacak fonlar ile çalışmalar yürütmelidir. Dikey değil yatay örgütlenme ve dayanışma sürecin gidişatı belirleyecek en önemli faktörlerdir.

Devrimi ve devinimi kadının değişimi ve gelişiminin yaratacağı aşıkardır. Kadınların atacağı küçük gibi görünen adımlar çok ciddi anlamda domino etkisi yaratarak çarpan etkiyi güçlendirecek, ilham vererek ön açıcı olacaktır. O yüzden karamsar olma lüksü kimse için şu dönemde mümkün değildir. Karanlığa küfretmeyen kadınlar yeni gelişmeleri ve değişimleri beraberinde getirecektir. Mevcut dönemde yaşanan örnekler göstermektedir ki kadınlar hangi eğitim statüsünden ve yaştan olursa olsun her zaman için kendilerine bir çıkış yolu daima bulabilmektedir.